

Nr 56.

Av herr Månsson i Erlandsro m. fl., om statsmedels användande till bekostande av vissa åtgärder för bekämpande av smittosam mul- och klövsjuka m. m.

Sedan Kungl. Maj:t den 14 innevarande månad beslutit, att den hittills tillämpade nedslaktningsmetoden ifråga om av mul- och klövsjuka smittade klövbärande djur skall frångås inom Malmöhus län och vissa delar av Kristianstads län, har stor oro uppstått hos jordbruksbefolkningen inom berörda områden rörande följderna för de enskilda jordbrukare, vilkas besättningar hädanefter drabbas av sjukdomen, synnerligast som stor tvekan råder bland de veterinära myndigheterna, vilka åtgärder hädanefter böra vidtagas.

Enligt nådiga kungörelsen den 9 december 1898 angående åtgärder till förekommande och hämmande av smittosamma sjukdomar bland husdjuren kan ställe, som förklarats smittat av mul- och klövsjuka, icke förklaras fritt från sjukdomen, förr än 20 dygn förflutit efter desinfektionens avslutande, och skola under tiden alla idisslande djur och svin hållas fullständigt avskilda från andra djur; spillning efter sådana djur skall oskadliggöras och mjölk av idisslande djur må icke avyttras eller användas till föda åt människor eller djur med mindre den blivit kokad.

Det är ju tydligt, att dessa bestämmelser komma att hårt drabba de djurägare, vilkas djur icke bliva nedslaktade på statens bekostnad, ty även om dessa senare lida förluster på grund av utebliven mjölkförsäljning m. m., så bliva dock förlusterna för en djurägare, vars djur måste genomlida sjukdomen betydligt större dels genom dödsfall och nedsatt bruksvärde hos djuren, dels genom förbudet att försälja mjölk på sedvanligt sätt och att från egendomen avyttra spannmål och andra jordbruksprodukter.

Det synes oss vara en gärd av rättvisa mot dessa djurägare, att staten i någon mån håller dem skadeslösa för de förluster, som sjukdomen oundgängligen medför för dem samtidigt med att staten genom ett understöd bidrager till ett kraftigare bekämpande av sjukdomen än eljes. Då numera finnas sera, medelst vilka sjukdomens förlopp kan mildras, hålla vi före, att staten bör kostnadsfritt tillhandahålla dylika sera, vare sig de framställas inom landet eller importeras från utlandet, ävensom bekosta den veterinärhjälp, som erfordras för deras användning och för behandling av smittade djur.

Att staten ensam skall bekosta den bevakning, som erfordras omkring de smittade ställena, synes oss uppenbart liksom ock desinfektionen av de smittade ställena och av den gödsel, som under isoleringstiden uppstår.

Mot mjölkförlust hava djurägarne möjlighet att i viss mån skydda sig genom försäkring hos enskilda bolag, men då dessa icke emottaga försäkring av djur inom område, som förklarats smittat, äro jordbrukarne inom dessa områden nu förhindrade att skydda sig genom försäkring och böra därför intill dess beredas någon ersättning därför.

Vidare bör i sådana fall, då försäljningar eller arrendeöverlåtelser av egendommar vid fardag nödvändiggör realisering av kreatur och inventarier men inträffat fall av mul- och klövsjuka förhindrar auktions hållande, genom statens medverkan förhindras uppkomsten av större förluster för vederbörande, eventuellt genom direkt till honom utgående ersättning.

Även andra fall kunna tänkas, då genom av staten föreskrivna åtgärder till förekommande av mul- och klövsjukas spridning så stort intrång och förlust drabbar den enskilde, att ett ingripande från statens sida för hans understödjande måste anses såsom en plikt från statens sida; och torde åt Kungl. Maj:t lämnas befogenhet att, när särskilda förhållanden förekomma, vilka i visst fall anses motivera ett dylikt ingripande, lämna den enskilde den ersättning eller hjälp, som må anses påkallad.

Uti riksdagen hava tidigare framställts förslag om en av staten anordnad obligatorisk försäkring av klövbärande husdjur mot mul- och klövsjuka. Den motion, som vid 1921 års riksdag väcktes i andra kammaren av A. Pehrsson, Bramstorp, blev visserligen av riksdagen avslagen, på grund av att det då lyckades staten att genom nedslaktning bekämpa sjukdomen, men jordbruksutskottet uttalade i sitt yttrande över motionen, att »därest den totala nedslaktningsmetoden av statsfinansiella eller andra skäl måste övergivas, Kungl. Maj:t icke skall underlåta att verkställa den utredning, som i saken kan anses erforderlig och sedermera för riksdagen framlägga förslag».

Sedan numera nedslaktningsmetoden i vissa delar av landet måst övergivas, och då det icke är osannolikt, att sjukdomen kan komma att erhålla sådan utbredning även i andra delar av landet, att nedslaktningsmetoden jämväl där måste övergivas, anse vi att frågan om åtgärder för obligatorisk försäkring av klövbärande djur under kraftigt bistånd från statens sida bör upptagas till allvarligt övervägande.

På grund av vad vi sålunda anfört få vi härmed hemställa, att riksdagen måtte besluta,

att av förslagsanslaget till förekommande och hämmande av smittosamma husdjurssjukdomar bland husdjuren må enligt Kungl. Maj:ts föreskrifter bekostas

dels anskaffande och tillhandahållande av serum mot smittosam mul- och klövsjuka att användas till klövbärande djur å ställen, som förklarats smittade av mul- och klövsjuka, men där djuren ej bliva på statens bekostnad nedslaktade,

dels nödig vakthållning omkring och fullständig desinfektion av dylika ställen jämte erforderlig veterinärvård av de smittade eller misstänkta djuren,

dels ersättning eller bistånd i annan lämplig form åt djurägare, som genom åtgärder, föreskrivna till förhindrande av mul- och klövsjukas spridning, i högre grad åsamkas förluster med hänsyn till inskränkning i den fria förfoganderätten över sin egendom,

att i underdånig skrivelse anhålla, att Kungl. Maj:t måtte skyndsamt verkställa utredning rörande lämpligheten av obligatorisk försäkring mot smittosam mul- och klövsjuka av klövbärande husdjur inom landet och därav uppkomna förluster samt för riksdagen framlägga det förslag, som av en dylik utredning må föranledas.

Stockholm den 19 januari 1925.

P. Nilsson,
Bonarp.

J. Fjellman.

Nils Månsson,
Erlandsro.

Sven Persson.

Cornelius Olsson.

John Jönsson.

A. Henrikson.
